

1995-09-27

Anna Lindh
Miljö och naturresursdepartementet
103 33 Stockholm

Åtgärder för att minska närsalttransporten i de västskånska vattendragen

Vattendragsorganisationerna i västra Skåne gjorde en uppvaktning av miljö- och naturresursdepartementet den 10 juni 1994. Vi överlämnade en skrivelse om tillståndet i våra vattendrag, förslag till åtgärder och en hemställan att departementet skall verka för lagändringar och finansiering av nödvändiga åtgärder för att det av Riksdagen fastställda målet om minskningen av närsalttransporten till havet.

Vårt budskap.

I vår uppvaktning framförde vi:

- De skånska vattendragen skiljer markant från övriga Sveriges vattendrag när det gäller halter av närsalterna kväve och fosfor. Detta beror på ett intensivt jordbruk, få sjöar och en hög andel jordbruksmark i avrinningsområdet.
- Vi har tagit fasta på det nationella och internationella målet att den vattenburna kväve- och fosfortransporten till havet skall minska kraftigt.
- Vi har gjort omfattande utredningar och beräkningar på möjligheterna att uppfylla målet i våra vattendrag.
- Vi har kommit fram till att i våra vattendrag är olika typer av våtmarker, främst dammar, och skyddszoner effektiva och nödvändiga komplement till åtgärder i jordbruket för att uppnå målet.
- Åtgärder i form av dammar och skyddszoner har anlagts i flera vattendrag med kommunala medel och anslag från Malmöhus läns landstings miljövårdsfond.
- Det relativt milda klimatet och vattendragens höga halter av nitrat-kväve i Skåne gör att dammar och våtmarker fungerar bättre som "kväverenare" genom denitrifikation än i övriga Sverige.
- Kommunerna och vattendragsorganisationerna behöver medel i form av statliga bidrag för att kunna genomföra satsningen på närsaltbegränsningar i våra vattendrag.
- Anläggande av våtmarker, dammar och skyddszoner har stora positiva effekter på den biologiska mångfalden och ökar den allemansrättsliga marken i det intensivt uppodlade västskånska jordbrukslandskapet.

- Eftersom många samhällen ligger i direkt anslutning till vattendragen kommer anläggande av dammar och skydds-zoner att öka möjligheterna till tätortsnära rekreation och därmed minska behovet av bilkörning till mer avlägsna rekreati-onsområden.

Lag och ordning och EU:s miljö-stöd till jordbruket.

Vattnet i landskapet nyttjas av människan för allehanda ändamål såsom transportled, dricksvatten, bevattning, fiske och rekreation i olika former. Utsläpp av dräneringsvatten direkt från jordbruksmark samt odling ända intill vattendragen, är två verksamheter som försämrar vattnets kvalitet i både kemiskt-biologiskt och rekreati-onshänseende. Det finns möjlighet att minska dessa olägenheter genom lagstiftning och ekonomiska bidrag för att låta bli att odla ända intill vattendraget eller till dammar och våtmarker som fångar upp dräneringsvattnet innan det når vattendraget.

Vi välkomnar förslagen till miljö-stöd inom jordbrukssektorn. Dock vill vi göra några kommentarer angående miljö-stödet för "*Aterställande och anläggning av våtmarker och småvatten på åkermark*":

Enligt vad vi erfarit skall dammarna vara minst 0,2 ha stora och får inte vara till större delen invallade. Ersättningen uppgår till totalt 60 000 kr per hektar fördelat på en 20-årsperiod. Målet är att 4200 ha dammar skall skapas i Götaland och Svealand. Dock finns inga instrument för att styra anläggningarna till platser där de gör störst nytta. Konsekvensen av detta kan bli att en stor del av anläggningarna hamnar på marginella jordbruksmarker där den ekonomiska ersättningen överskrider grödoproduktionens värde. Det är inom de bördiga jordbruksregionerna som dammanläggningar för kvävereduktion och ökad biologisk mångfald gör störst nytta och behövs mest.

Avslutningsvis hemställer vi om att få veta vad som hänt med vår uppvaktning. Dessutom vill vi gärna ånyo få tillfälle att, tillsammans med de andra vattendragsorganisationerna i västra Skåne, diskutera frågan med miljöministern.

Enligt uppdrag.

Högni Hansson
sekreterare
Saxån-Braåns yttenvårdskommitté

Olle Nordell
ekolog

Bilagor:

1. Uppvaktningen.
2. Lista på en del av de publikationer som berör ämnet i Västra Skåne.
3. En renare å, ett rikare landskap, ett renare hav. En presentation av vatten- och landskapsvård i Saxån-Braåns avrinningsområde.
4. Ekologgruppen, 1994. Handlingsprogram för vatten- och landskapsvård inom Saxån-Braåns avrinningsområde.

